HARALD BENESTAD ANDERSSEN

Forsikringsrett

i et nøtteskall

GYLDENDAL

HARALD BENESTAD ANDERSSEN

FORSIKRINGSRETT

I ET NØTTESKALL

GYLDENDAL

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2018
1. utgave, 1. opplag 2018

ISBN 978-82-05-51552-9

Omslagsdesign: Kristin Berg Johnsen
Sats: Bøk Oslo AS
Brødtekst: Minion Pro 10/14.5 pkt.

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Juridisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/juridisk
juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Forord

Denne boken er ment som en kort og enkel oversikt over hovedpunkter i norsk forsikringsrett. En mer utfyllende fremstilling har jeg gitt i Harald Benestad Anderssen, *Forsikringsrett – en innføring*, 7. utg. (2018). Boken er à jour pr. 25. juni 2018.

Oslo, 29. juni 2018

Harald Benestad Anderssen

Innhold

FORORD 5

KAPITTEL 1 INNLEDNING 17
1.1 Introduksjon til forsikringsretten. Om denne boken 17
1.2 Hva er forsikring? Definisjon og kjennetegn 18
1.3 Forsikring – hva er poenget? 20
1.4 Særtrekk ved forsikring(sretten) 22
1.5 Forsikringsretten og dens plass i rettssystemet 22
1.6 Oversikt over forsikringslovgivningen og forsikringsformene 24
1.6.1 Oversikt over de offentligrettslige reglene 24
1.6.2 Oversikt over de privatrettslige reglene – forsikringsavtaleloven (FAL 1989) 25
1.6.2.1 Innledning 25
1.6.2.2 Forsikringsavtalelovens virkeområde 25
1.6.2.3 Forsikringsavtaleloven er som hovedregel ufravikelig 26
1.6.3 Oversikt over forsikringsformene 28
1.7 Forsikringsplikt og kontraheringsplikt 28
1.8 Rettskildene 29
1.9 Noen sentrale begreper og definisjoner 30

KAPITTEL 2 FORSIKRINGSFORMENE 32
2.1 Innledning 32
2.2 Personforsikring 33
2.2.1 Innledning 33
2.2.2 Livsforsikring 33
2.2.3 Ulykkesforsikring 34
2.2.4 Sykeforsikring 35

2.3 Skadeforsikring 35
2.3.1 Innledning 35
2.3.2 Tingskadeforsikring 36
2.3.3 Interesseforsikring 36
2.3.4 Ansvarsforsikring 37
2.3.5 Kredittforsikring 37
2.3.6 Kombinerte forsikringer 37
2.4 Individuell og kollektiv forsikring 38
2.5 Frivillig og tvungen forsikring 39
2.6 Naturskadeforsikring 39

KAPITTEL 3 OFFENTLIG REGULERING AV FORSIKRINGSVIRKSOMHETEN 41

3.1 Innledning. Oversikt 41
3.2 Hvem kan drive forsikringsvirksomhet? 42
3.2.1 Forsikringsmonopolet 42
3.2.1.1 Innledning 42
3.2.1.2 Bakgrunnen for reglene 42
3.2.1.3 Hva utgjør forsikringsvirksomhet? 43
3.2.2 De offentligrettslige lovenes anvendelsesområde 44
3.3 Separasjonsprinsippet 44
3.4 Konsesjon 46
3.5 Selskapsform for forsikringsforetak 47
3.6 Forsikringsforetakenes navn 47
3.7 Offentlig administrasjon av forsikringsforetak 47
3.8 Forsikringsforetakenes virksomhet og kapitalforvaltning 48
3.8.1 Oversikt 48
3.8.2 Forbud mot annen virksomhet 48
3.8.3 Eierandeler og innflytelse i andre selskaper. Kapitalkrav 49
3.9 Premiene 50
3.10 Kontroll med forsikringsvilkårene 50
3.11 Overskudd i livsforsikring. Krav til avsetninger 51

KAPITTEL 4 TILSYNET MED FORSIKRINGS-FORETAKENES VIRKSOMHET 52

KAPITTEL 5 FORSIKRINGSAVTALEN M.M 54

5.1 Innledning 54
5.2 Partsforholdet i forsikring 54

5.3 Ulike måter forsikringsavtaler kommer i stand på 56
5.4 Avtaleinngåelsen. Tidspunktet for når bindende avtale er inngått og ansvarets inntreden. Forsikringsbevis. Avslag på forsikring 57
5.4.1 Inngåelse av forsikringsavtaler. Når er bindende avtale inngått? 57
5.4.2 Når begynner selskapets ansvar å løpe? 58
5.4.3 Forsikringsbevis (forsikringspolisen) 60
5.4.4 Avslag på forsikring. Kontraheringsplikt 63
5.5 Bruk av fullmektig ved avtaleinngåelsen. Agentenes rolle 66
5.6 Om tolkning av forsikringsavtaler 67
5.7 Opphør/endring av forsikringsavtaler 71
5.7.1 Oversikt 71
5.7.2 Automatisk fornyelse – varsel dersom forsikringen ikke skal fornyes 71
5.7.3 Oppsigelse av forsikringen i forsikringstiden 73
5.7.4 Selskapets rett til å endre vilkårene 75
5.7.4.1 Innledning 75
5.7.4.2 Endring av vilkår i forsikringstiden 76
5.7.4.3 Endring av vilkårene i forbindelse med fornyelse av forsikringsforholdet 76
5.7.5 Ristorno: det økonomiske oppgjøret når forsikringsforholdet blir avbrutt i forsikringstiden ... 77
5.7.6 Retten til videreføring av en livsforsikring når gjenkjøpsverdien utbetales 78

KAPITTEL 6 PARTENES PLIKTER VED AVTALEINNGÅELSEN 79
6.1 Innledning 79
6.2 Selskapets informasjonsplikt 79
6.2.1 Oversikt 79
6.2.2 Informasjon i forbindelse med tegningen 80
6.2.3 Informasjon ved fornyelse av forsikringen 82
6.2.4 Informasjon i forsikringstiden 83
6.2.5 Informasjonsplikt utenom de tilfellene forsikringsavtaleloven regulerer? 84
6.2.6 Hvem påhviler informasjonsplikten? 85
6.2.7 Følgene av selskapets mangelfulle informasjon 85
6.3 Forsikringstakers opplysningsplikt ved inngåelse og fornyelse av forsikringsavtalen 88
6.3.1 Innledning og oversikt 88

6.3.2 Hvem er pålagt opplysningsplikt? 89
6.3.3 Tidspunktet for opplysningsplikt. Korrigeringsplikt . 89
6.3.4 Omfanget av opplysningsplikten 90
6.3.5 Virkningene av at opplysningsplikten er forsømt 93
6.3.5.1 Innledning..... 93
6.3.5.2 Helt eller delvis bortfall av retten til erstatning – svikstilfellene..... 93
6.3.5.3 Helt eller delvis bortfall av erstatning – andre tilfeller enn svik 95
6.3.5.4 Oppsigelse 97
6.3.6 Begrensninger i selskapets rett til å påberope seg uriktige eller ufullstendige opplysninger 98
6.3.6.1 Selskapet burde kjent til det uriktige forholdet..... 98
6.3.6.2 Uriktige eller ufullstendige forhold uten betydning for selskapets risikovurdering... 99
6.3.6.3 Særlig om toårsregelen i livsforsikring 99
6.3.6.4 Selskapets reklamasjonsplikt 99
6.3.6.5 Ansvarsbegrensning på grunn av forhold som ikke kan opplyses 100
6.4 Premiebetalingen 102
6.4.1 Oversikt 102
6.4.2 Forfallstid, første premievarsel 102
6.4.3 Forsinket premiebetaling, senere premievarsler 103
6.4.4 Forsinket betaling av tilleggspremie i forsikringstiden..... 104
6.4.5 Når betaling skal anses å ha skjedd 104
6.4.6 Særregler i livsforsikring 105
6.4.6.1 Gjenopptagelse av livsforsikring uten nye helseopplysninger 105
6.4.6.2 Særskilt premievarsel til andre enn forsikringstaker 105
6.4.7 Selskapets rett til å motregne skyldig premie i erstatningen. Ristorno 106

KAPITTEL 7 FORUTSETNINGER FOR SELSKAPETS ANSVAR 107
7.1 Innledning..... 107
7.2 Objektive farefeltsbegrensninger og skjulte handlingsklausuler 108
7.3 Endring av risikoen..... 109

7.3.1 Oversikt 109
7.3.2 Ansvarsfrihet som følge av endring av risikoen 109
7.3.3 Forbehold om å sette ned erstatningen på grunn av endring av forhold av betydning for premiefastsettelsen 112
7.4 Sikkerhetsforskrifter 114
7.4.1 Oversikt 114
7.4.2 Hva er en sikkerhetsforskrift? Forholdet til de «skjulte handlingsklausuler» 115
7.4.2.1 Begrepet sikkerhetsforskrift 115
7.4.2.2 Forholdet til de «skjulte handlingsklausuler» 116
7.4.3 Overtredelse av sikkerhetsforskrifter 120
7.5 Fremkallelse av forsikringstilfellet 124
7.5.1 Oversikt 124
7.5.2 Forsettlig fremkallelse av forsikringstilfellet 125
7.5.3 Grovt uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet ... 128
7.5.4 Uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet 131
7.5.5 Tilregnelighet som forutsetning for at selskapet skal kunne reagere 131
7.6 Sikredes rednings- og meldeplikt 132
7.6.1 Oversikt 132
7.6.2 Sikredes redningsplikt 132
7.6.3 Melding om forsikringstilfellet 133
7.6.4 Virkningene av at rednings- og meldeplikten er forsømt 134
7.7 Sosiale hensyn ved avkortningen i erstatningen 135
7.8 Handlinger foretatt for å avverge skade på person eller eiendom 136
7.9 Selskapets reklamasjonsplikt 136

KAPITTEL 8 IDENTIFIKASJON 142
8.1 Innledning 142
8.2 Identifikasjon i personforsikring 143
8.2.1 Identifikasjon mellom forsikringstakeren og hans hjelpere 143
8.2.2 Identifikasjon mellom forsikrede og de erstatningsberettigede 144
8.3 Identifikasjon i skadeforsikring 145
8.3.1 Identifikasjon mellom forsikringstakeren og hans hjelpere 145

8.3.2 Identifikasjon mellom flere medforsikrede 145
8.3.3 Identifikasjon mellom sikrede og hans hjelpere 146
8.3.3.1 Oversikt 146
8.3.3.2 Forsikring utenfor næringsvirksomhet 147
8.3.3.3 Identifikasjon i næringsforsikring 148

KAPITTEL 9 SELSKAPETS ANSVAR FOR REDNINGSOMKOSTNINGER 151

9.1 Innledning og oversikt 151
9.1.1 Hva er redningsomkostninger? 151
9.1.2 Reglenes begrunnelse og formål 151
9.1.3 Reglenes rettslige plassering 152
9.1.4 Konsekvensen av at vilkårene for å kreve redningsomkostninger erstattet er oppfylt 152
9.1.5 Skadeforsikring 153
9.1.6 Forholdet mellom reglene om redningsomkostninger og forsikringsavtaleloven § 4-13 153
9.2 Vilkårene for at det foreligger et relevant redningstiltak 154
9.2.1 Kravet om overhengende fare for at forsikringstilfellet vil inntre 154
9.2.2 Krav om at forsikringstilfellet som vil inntreffe eller har inntruffet, er omfattet av forsikringens dekningsfelt 156
9.2.3 Redningstiltaket må være «ekstraordinært» 156
9.2.4 Krav om redningshensikt 158
9.2.5 Nærmere om redningshandlingen: forsvarlighetskravet, mislykkede redningshandlinger 158
9.2.6 Hvem kan iverksette redningstiltak 159
9.3 Ansvarets omfang og erstatningsoppgjøret 160
9.3.1 Ansvarets omfang 160
9.3.2 Erstatningsutmålingen, herunder kravet til årsakssammenheng 161
9.3.2.1 Erstatningsutmålingen 161
9.3.2.2 Det må være adekvat årsakssammenheng mellom redningstiltaket og sekundærskaden 162
9.3.3 Hvem har krav på dekning av redningsomkostninger? 162
9.3.4 «Redningsomkostninger» i personforsikring 163

KAPITTEL 10 TREDJEPERSONS RETT ETTER FORSIKRINGSAVTALEN 164
10.1 Oversikt 164
10.2 Tredjemannsvernet i skadeforsikring 165
10.2.1 Innledning 165
10.2.2 Hvem er medforsikret? 165
10.2.2.1 Utgangspunktet – full avtalefrihet 165
10.2.2.2 Forsikring utenfor næringsvirksomhet (forbrukerforsikring) 166
10.2.2.3 Fast eiendom 167
10.2.2.4 Løsøre 167
10.2.2.5 Eierskifte 168
10.2.3 Den medforsikredes rettslige stilling 169
10.2.3.1 Mens forsikringsforholdet løper 169
10.2.3.2 Når et forsikringstilfelle er inntruffet – innsigelsesvernet 170
10.2.3.3 Den medforsikredes stilling under erstatningsoppgjøret 171
10.2.3.3.1 Oversikt 171
10.2.3.3.2 Kontroll med forsikringsoppgjøret 172
10.2.3.3.3 Utbetaling av erstatningen 172
10.2.3.4 Status som medforsikret basert på avtale .. 173
10.2.3.5 Medforsikredes regressvern / indirekte ansvarsforsikring 173
10.3 Skadelidtes rettsstilling i ansvarsforsikring 174
10.3.1 Innledning 174
10.3.2 Partsforholdet/trekantforholdet i ansvarsforsikring 175
10.3.3 Skadelidtes direktekrav mot ansvarsforsikringsselskapet 177
10.3.4 Innholdet i skadelidtes direktekrav 177
10.3.4.1 Utgangspunktet 177
10.3.4.2 Erstatningsrettslige innsigelser 178
10.3.4.3 Forsikringsrettslige innsigelser 178
10.3.5 Særlige regler om gjennomføringen av skadelidtes direktekrav 180
10.3.6 Skadelidtes stilling ved ansvarsforsikring i tilknytning til større næringsvirksomhet 181
10.4 Tredjemannsvernet i personforsikring 182
10.4.1 Innledning 182
10.4.2 Situasjonen når det er oppnevnt en begunstiget 182

10.4.2.1 Oversikt 182
10.4.2.2 Oppnevnelse av begunstiget i individuell og kollektiv forsikring 183
10.4.2.3 Formkrav ved oppnevnelse av begunstiget 184
10.4.2.4 Tolkningsregler 184
10.4.2.5 Retten etter forsikringsavtalen når det er oppnevnt en begunstiget 186
10.4.2.6 Omgjørelse av begunstigelse etter krav fra forsørgede 187
10.4.3 Overdragelse av forsikringen 189
10.4.4 Pantsettelse av forsikringen 189
10.4.5 Retten til selskapets ytelser når forsikringstakeren ikke har disponert over forsikringen 190
10.4.5.1 Innledning 190
10.4.5.2 Utbetaling av ytelsene når forsikringssummen forfaller ved annen begivenhet enn forsikringstakerens død 190
10.4.5.3 Utbetaling av forsikringssummen ved forsikringstakerens død 191
10.4.6 Bortfall av retten til å kreve forsikringssummen 192

KAPITTEL 11 OMFANGET AV FORSIKRINGEN 194
11.1 Hva kan forsikres? 194
11.1.1 Forbud mot forsikring knyttet til ulovlige forhold ... 194
11.1.2 Skadeforsikring og sikredes økonomiske tap? 195
11.1.3 Særlig om personforsikring 196
11.2 Forsikringens dekningsfelt 196
11.2.1 Innledning 196
11.2.2 Forsikringens farefelt 196
11.2.3 Forsikringens tapsfelt 198
11.2.4 Begrepet «forsikringstilfellet» 198
11.2.4.1 Innledning 198
11.2.4.2 Betydning av at et forsikringstilfelle foreligger 199
11.2.5 Forholdet mellom farefelt og tapsfelt – nærmere om årsakssammenhengen 200
11.2.5.1 Innledning 200
11.2.5.2 Utgangspunktet – betingelseslæren 201
11.2.5.3 Samvirkende skadeårsaker i forsikringsforhold 202
11.2.5.4 Bevis for årsakssammenheng 204

KAPITTEL 12 ERSTATNINGSOPPGJØRET 206
12.1 Innledning og oversikt 206
12.2 Prinsippene for erstatningsberegningen 207
12.2.1 Innledning 207
12.2.2 Sentrale begreper av betydning for erstatningsberegningen 208
12.2.3 Nærmere om erstatningsberegningen: åpen forsikringsverdi eller forhåndsbestemt erstatningsbeløp (taksert forsikringsverdi)..... 210
12.2.3.1 Innledning..... 210
12.2.3.2 Erstatningsberegningen etter reglene om åpen forsikringsverdi 210
12.2.3.2.1 Erstatningsutmåling ved totalskade..... 210
12.2.3.2.2 Erstatningsutmåling ved delskade..... 212
12.2.3.3 Taksert forsikringsverdi og andre former for forhåndsavtalt erstatningsbeløp..... 213
12.2.3.4 Dobbeltforsikring..... 214
12.2.3.5 Skjønn..... 214
12.3 Sikredes/forsikredes plikter i forbindelse med et inntruffet forsikringstilfelle og skadeoppgjøret..... 215
12.3.1 Oversikt 215
12.3.2 Sikredes/forsikredes rednings- og meldeplikt 215
12.3.3 Frist for å fremsette erstatningskrav..... 215
12.3.4 Frist for å foreta rettslige skritt 216
12.3.5 Opplysningsplikt ved skadeoppgjøret 217
12.3.5.1 Innledning..... 217
12.3.5.2 Svik i skadeoppgjøret 218
12.4 Selskapets betalings- og renteplikt..... 220
12.4.1 Forfallstidspunktet for erstatningskravet 220
12.4.2 Selskapets plikt til å betale renter av erstatningen... 221
12.5 Foreldelse av erstatningskravet..... 223
12.6 Motregning 225

KAPITTEL 13 REGRESS..... 227
13.1 Innledning og oversikt..... 227
13.2 Regress i skadeforsikring 228
13.2.1 Utgangspunktet..... 228
13.2.2 Unntak for skade voldt forsettlig eller grovt uaktsomt 229

13.2.3 Unntak for skade voldt i «næring» 230
13.2.4 Nærmere om rekkevidden av begrensnings-regelen i skadeserstatningsloven § 4-2 230
13.3 Regress i personforsikring 231
13.3.1 Innledning 231
13.3.2 Regress fra trygd og pensjonsinnretning 232
13.3.3 Regress for personskadeforsikring..... 232
13.4 Lemping av regressansvar. Fortrinnsrett for skadelidtes erstatningskrav..... 233
13.4.1 Lemping av regressansvar..... 233
13.4.2 Fortrinnsrett for skadelidtes erstatningskrav 233
13.5 Særregler om regress i lovgivningen ellers..... 234
13.6 Forholdet mellom skadeserstatningslovens regressregler og forsikringsavtalelovens regler – indirekte regressvern 234

LITTERATURREGISTER..... 237

FORARBEIDSREGISTER 239

LOV- OG FORSKRIFTSREGISTER 241

AVGJØRELSESREGISTER 245

STIKKORDREGISTER 247

KAPITTEL 1

Innledning

1.1 Introduksjon til forsikringsretten. Om denne boken

I én forstand kan forsikringsrett sies å være alle rettsreglene som gjelder for et forsikringsselskaps virksomhet, det vil si både de offentligrettslige reglene som legger rammene for selskapets virksomhet, og de privatrettslige reglene som regulerer forholdet mellom forsikringsselskapet og dets kunder.

Slik faget forsikringsrett tradisjonelt har blitt definert her til lands, er det imidlertid som faget forsikrings*avtale*rett, med andre ord de reglene som regulerer avtalen mellom et forsikringsselskap og dets kunder (og andre personer som utleder rett fra denne avtalen). De offentligrettslige reglene blir vanligvis bare i liten grad behandlet i forsikringsretten.

Når faget beskrives som forsikringsavtalerett, ser man at faget har forbindelseslinjer til den alminnelige avtaleretten. Men mens den alminnelige avtaleloven fra 1918[1] gir regler om inngåelse av avtaler (herunder ved hjelp av fullmektig) og hvordan avtaler kan opphøre gjennom ugyldighet, er vinklingen på reglene i forsik-

1 Lov 31. mai 1918 nr. 4 om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer.

ringsavtaleloven fra 1989[2] litt annerledes. Forsikringsavtaleloven gir ikke selv direkte regler om hvordan en (forsikrings)avtale skal inngås, bare om en del plikter partene har i forbindelse med avtaleinngåelsen. Og store deler av reguleringen i forsikringsavtaleloven knytter seg til noe avtaleloven overhodet ikke behandler – hvordan rettsforholdene er mellom forsikringsselskapet og kundene mens forsikringsavtalen er i kraft. Dette gjør også at reglene i forsikringsavtaleloven på mange måter har vel så mye til felles med reglene i den alminnelige kontraktslovgivningen (kjøpsloven, avhendingsloven, husleieloven mv.) som avtaleloven, og dermed at faget like gjerne kan omtales som *forsikringskontraktsrett*.

Denne boken følger den tradisjonelle forståelsen av faget. Det vil si at hovedfokus ligger på forsikringsavtalen/forsikringskontrakten mellom forsikringsselskapet og dets kunder. I noen grad vil boken imidlertid også ta for seg den offentligrettslige rammereguleringen av selskapenes virksomhet, se punkt 3 og 4.

1.2 Hva er forsikring? Definisjon og kjennetegn

Begrepet *forsikring* eller *forsikringsvirksomhet* forekommer i en rekke lovbestemmelser uten at det defineres nærmere. Begrepet er *relativt* i den forstand at innholdet må fastlegges i relasjon til den enkelte lovbestemmelsen.

En del trekk er imidlertid karakteristiske for all forsikringsvirksomhet. Ut fra disse kan forsikring omtrentlig defineres som en *risikooverføring fra en forsikringstaker til et forsikringsselskap mot vederlag i form av premie*. Hva som ligger i dette, utdypes nedenfor.[3]

---

2 Lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler.

3 Se også NOU 1983: 52 s. 148.

Det må for det første dreie som om dekning av *risiko* eller *fare*. Det er et gjennomgående trekk ved alle vilkår i forsikring at de gir dekning mot tilfeldige skadevoldende begivenheter. Dette gjelder også i personforsikring, men her er det tidsaspektet som er uvisst. I livsforsikring er det således uvisshet med hensyn til tidspunktet for dødsfallet. I pensjonsforsikring refererer uvissheten seg til hvor lenge utbetalingen skal foregå.

Uvisshetsmomentet er det mest typiske trekket ved forsikring, og det er i første rekke risikoaspektet som særpreger reglene i forsikringsretten. Man kan ikke tegne forsikring for en begivenhet man vet allerede har inntruffet.

Et annet grunnleggende trekk ved forsikring er at risikoen normalt må kunne føre til *økonomisk tap*. Dette gjelder særlig i skadeforsikring: Brenner huset ditt ned, eller kolliderer du med bilen, får det økonomiske konsekvenser for deg. I personforsikring er det ikke like naturlig å snakke om at man lider et økonomisk tap – her dreier forsikring seg om å sikre folk den økonomiske støtten de kan trenge etter en ulykke eller ved sykdom, eller for å sikre behov som melder seg når en forsørger dør eller evnen til å forsørge seg selv svikter.

Forsikring forutsetter *samling av et stort antall enkeltrisikoer som utjevnes etter statistiske lover*. Man har ganske pålitelig statistikk for hvor mange bygninger som vil bli skadet av brann, hvor mange 50 år gamle menn som vil dø, og så videre. På grunnlag av slik statistikk kan forsikringsselskapet fastsette premiene ut fra det farefeltet forsikringen dekker.

For at en risiko skal kunne gjøres til gjenstand for forsikring, kreves det videre at en relativt stor krets personer (fysiske eller juridiske) trues av omtrent samme risiko. Med andre ord må man *henvende seg til allmennheten* eller i alle fall en ubestemt krets av personer. Dette er blant annet nødvendig for å ha tilstrekkelig mange å fordele tapet på. Det er i denne sammenheng man også kan snakke

om *forsikringskollektivet*: Mange personer går frivillig sammen og fordeler risikoen for en skadevoldende hendelse seg imellom, noe som innebærer en risikoutjevning blant kollektivets medlemmer.

Det er videre typisk for forsikring at risikooverføringen skjer mot *vederlag* eller *premie*. Denne skal dekke de utgifter selskapet har til skadeutbetaling/erstatning, administrasjonskostnader, inneholde en viss sikkerhetsmargin for selskapet samt gi selskapet en eventuell fortjeneste.

Etter dette ser vi altså at en grunntanke i forsikring er å erstatte risikoen for et stort tap med et sikkert, men mindre, årlig tap i form av premie. Forsikring er på sett og vis *økonomisk trygghet gjennom fellesskap*.

1.3 Forsikring – hva er poenget?

Forsikringer tjener ulike formål, både på et overordnet og et mer konkret plan.

På det *overordnede planet* er, som det fremgår i punkt 1.2, *risikooverføringen* fra forsikringstakeren til forsikringsselskapet, og den *risikospredningen/risikoutjevningen* som derigjennom skjer, sentrale poenger ved forsikringsvirksomhet. Gjennom disse mekanismene oppnås det som er forsikringens viktigste formål, å skape *trygghet (sikkerhet)*.

Forsikringer skaper først og fremst *trygghet for dem som er direkte omfattet* av forsikringen, eksempelvis den som er sikret under en skadeforsikringsavtale. Men forsikringer skaper også *trygghet i en større samfunnsmessig kontekst*.[4] Eksempelvis kan alle ferdes i trafikken og være trygge på at dersom man blir påkjørt av en motorvogn, kommer skadevolderens ansvarsforsikring inn og dekker de økonomiske konsekvensene av skaden.

4 NOU 1983: 52 s. 11.